EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 14.12.2020
COM(2020) 810 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

med en utvärdering av de viktigaste resultaten av de pilotstudier som föreskrivs i förordning (EU) 2016/792 om harmoniserade index för konsumentpriser och bostadsprisindexet

1. BAKGRUND

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/792 om harmoniserade index för konsumentpriser och bostadsprisindexet antogs i maj 2016[1]. I denna förordning fastställs en gemensam ram för utveckling, framställning och spridning av det harmoniserade indexet för konsumentpriser (HIKP), det harmoniserade indexet för konsumentpriser vid konstanta skattesatser (konstantskatteindex, HIKP-KS), egnahemsprisindexet och bostadsprisindexet. Dessa fyra index tillsammans hänvisas det till som ”harmoniserade index”.

Enligt artikel 8 i förordning (EU) 2016/792 får kommissionen inleda pilotstudier som medlemsstaterna genomför på frivillig grund när det krävs förbättrade basuppgifter för sammanställningen av de harmoniserade indexen, eller när det konstateras att de harmoniserade indexens jämförbarhet behöver förbättras.

Unionens allmänna budget ska där så är lämpligt bidra till finansieringen av pilotstudierna.

I dessa studier ska det bedömas om det är möjligt att erhålla förbättrade basuppgifter eller anta nya metoder.

Resultaten av pilotstudierna ska utvärderas av kommissionen (Eurostat) i nära samarbete med medlemsstaterna och de huvudsakliga användarna av de harmoniserade indexen, med beaktande av fördelarna med att ha förbättrade basuppgifter eller nya metoder i förhållande till merkostnaderna för framställning av harmoniserade index.

Senast den 31 december 2020 och därefter vart femte år ska kommissionen lämna in en rapport till Europaparlamentet och rådet med en utvärdering, i tillämpliga fall, av de viktigaste resultaten av pilotstudierna. Genom den här rapporten fullgörs den skyldigheten.

2. PILOTSTUDIER SOM GENOMFÖRTS ENLIGT FÖRORDNING (EU) 2016/792

Sedan antagandet av förordning (EU) 2016/792 har två omgångar med pilotstudier slutförts med stöd av bidrag från unionens allmänna budget för 2016 och 2017. Fler omgångar har inletts under efterföljande år men de studier som finansierats i dessa omgångar pågår fortfarande och kan inte utvärderas än.

2.1. Pilotstudier grundade på budgeten för 2016

En ansökningsomgång[2] inleddes 2016 som omfattade följande mål:

Mål A:	Automatisk sammankoppling av GTIN[3]-koder/butiksspecifika koder med Ecoicop[4].
Mål B:	Upprätta skannerdata från stormarknader eller andra detaljister.
Mål C:	Utveckla nya metoder för att behandla skannerdata eller andra transaktionsdata.

[1] EUT L 135, 24.5.2016, s. 11.

[2] Begränsad till nationella statistikmyndigheter i medlemsstaterna och länder i Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA).

[3] Global Trade Item Number.

[4] Europeisk ändamålsklassificering av individuell konsumtion.

Mål D: Webbinsamling som en källa för HIKP.

Mål E: Förbättra sammanställningen av vikterna för utgifter för HIKP, inklusive vikterna för internetinköp.

De tre första målen syftade till att studera olika tekniska aspekter av användning av förbättrade basuppgifter från skannerdata från stormarknader eller andra detaljister. En annan ny källa till förbättrade basuppgifter är data som samlas in automatiskt från internet (”webbinsamling”), som täcks av det fjärde målet. Dessa mål stöder även metodstudier som förbättrar de harmoniserade indexens jämförbarhet med avseende på behandlingen av dessa nya datakällor. Det femte målet syftar till bättre jämförbarhet mellan länder och tillgång till förbättrade basuppgifter om sammanställningen av vikter för utgifter, särskilt med hänsyn till den ökande andelen inköp på internet i många medlemsstater.

Bidrag beviljades till 15 pilotstudier i 10 medlemsstater och 1 EFTA-land. Av de 15 studierna rörde 8 skannerdata (mål A, B och C), 6 webbinsamling (mål D) och 1 vikter för utgifter (mål E). Den totala anslagna budgeten för dessa projekt var 1 180 835,04 euro.

Ansökningsomgången år 2016 omfattade även mål som avsåg fastighetsstatistik. Dessa studier behandlade dock frågor som låg utanför tillämpningsområdet för förordning (EU) 2016/792 (kvartalsindikatorer för bostadsförsäljning, regionala husprisindex och indikatorer för kommersiella fastigheter). De projekt som finansierats enligt dessa mål betraktas därför inte som pilotstudier i den mening som avses i artikel 8 i förordning (EU) 2016/792.

2.2. Pilotstudier grundade på budgeten för 2017

En ny ansökningsomgång[5] inleddes 2017 som omfattade följande mål:

Mål 1: Upprätta transaktionsdata i sammanställningsprocesser för HIKP.

Mål 2: Anpassa stickprovs- och sammanställningsmetoder för HIKP till utmaningarna i den digitala ekonomin.

Mål 3: Förbättra kvalitetsjusteringsmetoderna för HIKP.

För det första målet efterfrågades fler pilotstudier om användningen av skannerdata från stormarknader eller andra försäljningsställen för att förbättra basuppgifterna och jämförbarheten för de metoder som ligger till grund för HIKP[6]. Mål 2 och 3 syftade till att förbättra jämförbarheten för olika aspekter av metoder för HIKP, särskilt urval och kvalitetsjustering. Den ökande digitaliseringen av samhället och ekonomin innebär utmaningar för prismätningen vilket skulle kunna studeras inom dessa tre mål.

Bidrag beviljades till 15 pilotstudier i 9 medlemsstater och 1 EFTA-land. Av dessa 15 studier rörde 5 skannerdata (mål 1), 5 den digitala ekonomin (mål 2) och 5 kvalitetsjustering (mål 3). Den totala anslagna budgeten för dessa projekt var 1 081 642,46 euro.

5 Även begränsad till nationella statistikmyndigheter i medlemsstaterna och EFTA-länder.

6 Eftersom HIKP vid konstanta skattesatser (HIKP-KS) härleds från HIKP, innefattar alla förbättringar av HIKP även HIKP-KS. I fortsättningen av denna rapport omfattar ”HIKP” även HIKP-KS.

Såsom 2016 års ansökningsomgång omfattade 2017 års även mål som avsåg fastighetsstatistik över frågor som låg utanför tillämpningsområdet för förordning (EU) 2016/792 (kvartalsindikatorer för bostadsförsäljning, regionala husprisindex och indikatorer för kommersiella fastigheter). Även de projekt som finansierats enligt dessa mål betraktas därför inte som pilotstudier i den mening som avses i artikel 8 i förordning (EU) 2016/792.

3. UTVÄRDERING AV PILOTSTUDIERNA

Även om kommissionen är ensamt ansvarig för utvärderingen och godkännandet av pilotstudiernas slutrapporter förmedlas resultaten till de nationella statistikbyråerna i andra medlemsstater och EFTA-länder och Europeiska centralbanken som är den huvudsakliga användaren av HIKP. Pilotstudierna presenteras i workshoppar, både under utförande och när de är slutförda. Slutrapporterna förmedlas till ovannämnda institutioner via en onlineapplikation (CIRCABC, Communication and Information Resource Centre for Administrations, Businesses and Citizens [kommunikations- och informationsresurs för förvaltningar, företag och privatpersoner]).

Detta informationsutbyte gör det möjligt för alla nationella statistikbyråer att beakta och lära sig av andras erfarenheter. Resultaten av pilotstudierna diskuteras också bland kollegor vilket är till hjälp för dem att fastställa bästa praxis. Detta gynnar en samsyn och gemensamma strategier vilket är mycket viktigt för att fortlöpande förbättra de harmoniserade indexens jämförbarhet.

Pilotstudierna som inleddes 2016 och 2017 har gjort att ett större antal länder använder skannerdata och/eller utnyttjar webbinsamling som uppgiftskällor för HIKP. Antalet produktgrupper som dessa nya uppgiftskällor omfattar ökar också stadigt.

För närvarande använder 10 medlemsstater och alla 3 EFTA-länderna i viss utsträckning skannerdata som en uppgiftskälla för sitt HIKP. Dessutom visade en undersökning som genomfördes i början av 2020 bland nationella statistikbyråer att 15 medlemsstater och 2 EFTA-länder för närvarande tillämpar webbinsamling i olika grad för framställningen av sitt HIKP.

De största fördelarna med de nya uppgiftskällorna är den ökande täckning och representativitet för prov som kan uppnås jämfört med traditionell ”manuell” insamling av prisuppgifter i affärer vilket innebär pålitligare mätning av prisförändringar. Samtidigt är de nya uppgiftskällorna i allmänhet mindre kostnadskrävande än traditionella metoder för insamling av prisuppgifter.

Den ökande användningen av nya uppgiftskällor har inte bara sin grund i de EU-finansierade pilotstudierna eftersom många länder har utfört det nödvändiga testnings- och utvecklingsarbetet med egna budgetmedel. Likväl har pilotstudierna utgjort ett betydande bidrag till framstegen i användningen av nya uppgiftskällor för HIKP.

Det är mer komplicerat att bedöma bidragen från projekten för förbättrad jämförbarhet (mål E under 2016 och mål 2 och 3 under 2017). Resultaten av de flesta projekten (t.ex. förfaranden för bättre urval och kvalitetsjustering) har tillämpats, eller kommer att tillämpas, i HIKP och kommer därigenom att förbättra kvaliteten på HIKP i respektive land. Projekten har även bidragit till de samlade kunskaperna och erfarenheterna av förfaranden för urval och kvalitetsjustering så de främjar generellt sett harmonisering. Resultaten kommer till exempel att användas

för att utarbeta bättre vägledning och rekommendationer för dessa förfaranden, inbegripet uppdateringar av metodhandboken för HIKP[7], och kan i slutändan leda till genomförandeakter i enlighet med artikel 4.4 i förordning (EU) 2016/792.

4. SLUTSATSER

Utvärderingen av resultaten av pilotstudierna som finansieras via unionens budget under 2016 and 2017 visar, såsom framgår av denna rapport, att de i hög grad har bidragit till utvecklingen och användningen av nya uppgiftskällor i HIKP. Dessutom har flera medlemsstater och EFTA-länder kunnat förbättra sina metoder och på så sätt bidra till det gemensamma kunskapskapitalet i dessa frågor. Användningen av nya uppgiftskällor kommer särskilt att förbättra kvaliteten på HIKP och samtidigt minska kostnaderna för att framställa dem.

Kommissionen anser att pilotstudierna är ett viktigt instrument i den kontinuerliga förbättringen av de harmoniserade indexen och avser därför att fortsätta finansiera dem.

7 Se https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/9479325/KS-GQ-17-015-EN-N.pdf/d5e63427-c588-479f-9b19-f4b4d698f2a2